

5. Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (The Gambia v. Myanmar), Order of 23 January 2020. URL: <https://www.icj-cij.org/node/105890>.

6. Framework of Analysis for Atrocity Crimes: a tool for prevention. New York : UN, 2018. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/4015233>.

7. 2005 World Summit Outcome : resolution / ad. by the General Assembly, A/RES/60/1. URL: <https://peacemaker.un.org/en/documents/ares601-2005-world-summit-outcome>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-06>

РЕГІОНАЛЬНІ УГОДИ З РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

Денисяк М. М.

*здобувач третього року третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти*

кафедри морського та міжнародного права

Міжнародний університет

м. Одеса, Україна

Сільськогосподарські відносини у сучасному світі регулюються не лише внутрішнім законодавством держав, а й багаторівневою системою міжнародних норм. Особливе місце в цій системі посідають регіональні угоди, які конкретизують загальні правила торгівлі, адаптують їх до потреб окремих інтеграційних об'єднань і формують спеціальні механізми для обігу аграрної продукції, застосування санітарних і фітосанітарних заходів, субсидування, вирішення спорів та координації аграрної політики. Їх роль зростає на тлі поглиблення регіональної економічної інтеграції, розвитку продовольчих ланцюгів доданої вартості та потреби забезпечення продовольчої безпеки.

Водночас регіональне регулювання не існує ізольовано. Його нормативною основою залишається багатостороння система СОТ, насамперед Угода про сільське господарство, яка встановила базові правила щодо доступу до ринку, внутрішньої підтримки та експортної конкуренції [1]. Саме ці елементи стали вихідною точкою для більшості регіональних торговельних угод. У науковій літературі підкреслюється, що регіональні угоди у сфері аграрної торгівлі нерідко виходять за межі мінімальних стандартів СОТ, деталізуючи правила походження, обмеження спеціальних

захисних заходів, заборону експортних субсидій та імплементацію базових санітарних і фітосанітарних принципів [2].

Отже, регіональні угоди з регулювання сільськогосподарських відносин можна визначити як міжнародно-правові акти, укладені між державами певного регіону або інтеграційного об'єднання, які встановлюють спеціальний правовий режим виробництва, обігу, торгівлі та контролю сільськогосподарської продукції. Їхнє значення полягає не лише в лібералізації торгівлі, а й у формуванні спільних підходів до розвитку сільських територій, підтримки фермерів, забезпечення якості продукції та гармонізації технічних і санітарних вимог.

Найбільш інституціоналізованою моделлю регіонального регулювання аграрних відносин є Європейський Союз. У межах Спільної аграрної політики ЄС аграрне регулювання поєднує ринкові, фінансові, екологічні та соціальні інструменти. Регламент (ЄС) 2021/2115 визначає нову архітектуру Спільної аграрної політики на 2023–2027 роки [3]. Таким чином, у ЄС регіональна угода фактично трансформується у наднаціональну систему комплексного управління сільським господарством, де торговельні норми тісно пов'язані з бюджетним фінансуванням, моніторингом, екологічними стандартами та розвитком села.

Інший підхід демонструє Угода між США, Мексикою та Канадою (USMCA/CUSMA). Її сільськогосподарський розділ поширюється на заходи, що стосуються торгівлі аграрними товарами, і прямо спирається на понятійний апарат Угоди СОТ про сільське господарство [4]. Особливістю USMCA є акцент на прозорості, консультаціях, забороні експортних субсидій у взаємній торгівлі, врегулюванні експортних обмежень із мотивів продовольчої безпеки, а також створенні Комітету з аграрної торгівлі.

Важливим прикладом є й Південно-Східна Азія. Угода ASEAN Trade in Goods Agreement (ATIGA) спрямована на забезпечення вільного руху товарів у межах ASEAN як одного із засобів створення єдиного ринку та виробничої бази [5]. Для аграрної сфери особливо значущим є те, що ATIGA містить окремий розділ щодо санітарних і фітосанітарних заходів, який поширюється на всі SPS-заходи, що можуть прямо чи опосередковано впливати на торгівлю між державами-членами [5].

Перспективною моделлю є Африканська континентальна зона вільної торгівлі (AfCFTA). Угода про її створення прямо відносить до загальних цілей розвиток регіональних і континентальних ланцюгів доданої вартості, сільськогосподарський розвиток і продовольчу безпеку [6]. Протокол про торгівлю товарами передбачає поступове скасування тарифних і нетарифних бар'єрів, підвищення ефективності митних процедур, а також посилену співпрацю у сферах технічних бар'єрів у торгівлі та санітарних і фітосанітарних заходів.

Наукові дослідження підтверджують, що збільшення кількості та нашарування регіональних торговельних угод позитивно корелює зі

зв'язністю аграрної торгівлі. Зокрема, у статті Y. Jafari, H. Engemann та A. Zimmermann показано, що між наявністю регіональних угод і торговельною пов'язаністю у сфері сільськогосподарської продукції існує позитивний зв'язок, який сильніше проявляється у країнах, що мають декілька спільних угод [7].

Узагальнюючи, можна виокремити кілька основних функцій регіональних угод у сфері сільськогосподарських відносин. По-перше, вони лібералізують торгівлю аграрною продукцією через зниження тарифів і усунення нетарифних бар'єрів. По-друге, вони гармонізують санітарні, фітосанітарні та технічні правила, що є критично важливим для безпечного обігу харчової продукції. По-третє, вони формують інституційну інфраструктуру: комітети, консультаційні механізми, процедури повідомлення та вирішення спорів. По-четверте, окремі регіональні об'єднання, насамперед ЄС, через такі угоди вибудовують спільну політику підтримки фермерів, розвитку сільських територій і досягнення екологічних цілей. По-п'яте, вони сприяють регіональній продовольчій безпеці, особливо в умовах криз, коливань цін і розривів логістичних ланцюгів.

Отже, регіональні угоди з регулювання сільськогосподарських відносин є важливим інструментом сучасного міжнародного аграрного права. Вони забезпечують адаптацію загальних торговельних правил до потреб конкретних регіонів, поєднують економічні, соціальні та екологічні завдання, а також створюють більш гнучкі механізми реагування на виклики продовольчої безпеки. Досвід ЄС, USMCA, ASEAN і AfCFTA демонструє, що регіональне регулювання аграрних відносин може набувати різних форм, але в усіх випадках воно спрямоване на формування передбачуваного, безпечного й ефективного правового режиму у сфері сільського господарства.

Література:

1. Agriculture: explanation of the agreement – summary. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/agric_e/ag_intro07_summary_e.htm.
2. Regional trade agreements and agriculture. *OECD Food, Agriculture and Fisheries Papers*. 2015. No. 79. URL: https://www.oecd.org/en/publications/regional-trade-agreements-and-agriculture_5js4kg5xjvtf-en.html.
3. Regulation (EU) 2021/2115 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the common agricultural policy. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/LSU/?uri=CELEX:32021R2115>.
4. Chapter 3. Agriculture / Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada (USMCA). URL: https://ustr.gov/sites/default/files/files/agreements/FTA/USMCA/Text/03_Agriculture.pdf.

5. ASEAN Trade in Goods Agreement. URL: <https://asean.org/wp-content/uploads/2020/12/ASEAN-Trade-in-Goods-Agreement.pdf>.

6. Agreement Establishing the African Continental Free Trade Area. African Union. 2018. URL: https://au.int/sites/default/files/treaties/36437-treaty_consolidated_text_on_cfta_-_en.pdf.

7. Jafari Y., Engemann H., Zimmermann A. Food trade and regional trade agreements – A network perspective. *Food Policy*. 2023. Vol. 119. Article 102516. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306919223001148>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-07>

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ВИНИКНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО В УКРАЇНІ

Денисяк Н. М.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Об'єктом цивільних правовідносин (цивільних прав) вважається, те благо, щодо якого вони виникають, або те, на що спрямовані суб'єктивні права та обов'язки учасників цивільних правовідносин. Без об'єктів, цивільних відносин немає. Найпоширенішим об'єктом цивільних правовідносин є речі, які поділяються на рухомі та нерухомі.

Через введення у цивільне законодавство інституту нерухомого майна, законодавець легалізував право забезпечення майнових інтересів на нерухомість учасників цивільних відносин, вказавши, що державна реєстрація прав на нерухоме майно та угод з ним виступає юридичним актом визнання та підтвердження державою виникнення, зміни, обмеження (обтяження), переходу та припинення прав власності на нерухоме майно відповідно до положень ЦК України.

Окремі науковці зазначають, що: «найбільшу важливість представляє розподіл речей на рухомі та нерухомі, бо ця відмінність утворилася історично, внаслідок переважного значення землі, чому й угоди стосовно нерухомого майна та речей завжди відрізнялися від угод стосовно рухомого майна та речей, при цьому земля у наслідок її обмеженості вимушено піддається, у приватному володінні, таким обмеженням, які далекі від рухомих речей».